
This is the **published version** of the article:

Ravés Serra, Eric; Astor, Avi, dir. La nova extrema dreta a Espanya i Alemanya.
2021. (819 Grau en Sociologia)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/249729>

under the terms of the license

Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia

Treball de Fi de Grau

Títol: La nova extrema dreta a Espanya i Alemanya

Autor/a: Eric Ravés i Serra

Tutor/a: Avi Astor

Data en: 20/05/2021

Grau en: Sociologia

ÍNDEX

1. Introducció	2
1.2 Exposició del problema i pregunta de recerca.....	2
1.3 Rellevància.....	2
2. Marc teòric inicial	3
3. Disseny i metodologia	5
3.1 Hipòtesis.....	5
3.2 Definició de l'estudi.....	6
4. Resultats històrics i empírics	7
4.1 Història i context Europeu.....	7
4.2 Sorgiment dels dos partits i evolució.....	8
4.2.1 VOX.....	8
4.2.1 AfD.....	9
4.3 Ideologia.....	10
4.3.1 VOX.....	10
4.3.2 AfD.....	11
4.4 Passat i conflicte territorial.....	11
4.5 Evolució dels resultats analitzant les diferències territorials.....	13
5. Resultats etnogràfics. Xarxes socials i comunicació	16
6. Conclusions	21
7. Bibliografia	23
8. Annex	25
8.1 Xerrada completa amb Xavier Casals.....	25
8.2 Entrevista Andreu Jérez.....	27
8.3 Contacte Carles Viñas.....	27
8.4 Imatges Telegram.....	28
8.5 Seminari dreta radical. ¿ Què sabem de la dreta radical?	31

1.Introducció

En els últims 10 anys, l'extrema dreta ha crescut de forma exponencial a Europa. És un tema de debat molt recurrent, i que afecta la gran majoria de països d'Occident. Espanya, fins fa ben poc, n'era un cas excepcional. Tot i que la formació política de VOX va néixer a finals del 2013, no va ser fins al darrer mes del 2018 que la formació va començar a obtenir èxits electorals.

Per motius personals i familiars, també tinc interès i conec de ben a prop la situació de l'extrema dreta a Alemanya. Allà, a diferència d'Espanya, ja fa més anys que una formació d'aquestes característiques, Alternative für Deutschland, obté bons resultats electorals. El partit, també es va formar el 2013, però ha viscut diversos canvis en la seva cúpula i en els seus propis resultats electorals, els quals són molt interessants d'analitzar.

Aquest Treball de Fi de Grau pretén reflexionar de forma contextualitzada quines han sigut les causes i les condicions que han situat nou panorama, a més d'analitzar el discurs i els canals de comunicació d'aquest. He enfocat el meu treball en buscar quines són les similituds i diferències que hi ha entre els dos països i les seves formacions, analitzant diversos factors, sobretot ideològics i territorials, sense perdre de vista el context Europeu.

Altrament, és important destacar que a escala electoral el calendari és molt diferent. A Alemanya, es celebren les pròximes eleccions generals al setembre, mentres que a Espanya, no es preveuen, de moment, fins al novembre del 2023. És essencial tenir en compte aquest aspecte, sobretot en l'anàlisi de les xarxes socials, i més tenint present el context de crisi sanitària, econòmica i social.

1.2 Exposició del problema i pregunta de recerca

Per aquest fet, el projecte pretén fer una comparació inicial entre l'extrema dreta espanyola (principalment VOX), i Alemanya, principalment representada per AfD, buscant també quines són les similituds entre aquestes. Per tant, partim de la pregunta; ***"Quins són els mecanismes i les causes del creixement de l'extrema dreta a Espanya i Alemanya?"***

1.3 Rellevància

Tant AfD com VOX, han presentat resultats electorals molt exitosos, en tots els nivells, però sobretot en l'àmbit autonòmic i el nacional. En l'àmbit general, a més, hi ha un interès sobre l'extrema dreta i el creixement d'aquesta, a més de les causes d'aquest creixement que s'exposen pels experts, les quals són molt variades.

Per altra banda, tant Espanya com Alemanya arrossegueu un passat feixista, que sovint la població relaciona directament amb els partits d'extrema dreta. A més, ambdós països també presenten conflictes territorials; a Alemanya, hi destaca la divisió, no només territorial, entre la part Est i Oest (Antiga República Democràtica d'Alemanya i Antiga República Federal d'Alemanya). En canvi, a Espanya, hi ha el singular conflicte entre l'Independentisme català i l'unionisme d'Espanya, el qual ha tingut una forta influència en l'èxit electoral de VOX. També val la pena ressaltar un parell d'estadístiques que són importants per a contextualitzar (Macro, 2021): totes dues nacions tenen un percentatge d'immigració al voltant del 15%; Espanya està a un 12,9% i Alemanya en un 15,79% (2019). Tot i aquesta semblança, tal com informa DatosMacro d'Expansión (2021), el percentatge d'atur és molt diferent, ja que a Espanya està al 15,3% i a Alemanya al 4,5% (març 2021), fet que fa cridar l'atenció.

Aquests conflictes, com veurem més endavant, esdevenen essencials per entendre el funcionament polític dels dos països.

2. Marc teòric inicial

El terme d'extrema dreta és un concepte molt generalitzat, però que a la vegada molts cops resulta difús, i que ha anat evolucionant al llarg de la història. Segons Mudde (2010), la majoria d'investigacions relacionades amb l'extremisme i el radicalisme, no diferencien entre aquests dos termes. Cal destacar que no només difereixen en grau, sinó també amb la seva relació amb la democràcia occidental.

L'autor, afirma que la diferència fonamental és que els partits de la dreta radical rebutgen alguns aspectes de la democràcia liberal, com el pluralisme polític, les institucions contra majoritàries o la protecció de les minories, però no en el conjunt del sistema democràtic. Dit d'una altra manera, els partits de la dreta radical no proposen la substitució dels règims actuals per dictadures o altres formes polítiques autoritàries que suspenguin la celebració d'eleccions lliures i l'exercici de drets fonamentals per al conjunt de la població. Aquests últims partits serien extremistes (Ferreira, 2019).

Mudde (2010) afirma que les dretes radicals tenen tres característiques principals; defensen l'autoritarisme, són nativistes i són populistes. Més endavant, fent l'anàlisi empírica, exposem la ideologia dels dos partits i com es relacionen amb aquests principis.

Per tant, caldria distingir entre l'extrema dreta tradicional i una subfamília radical, la qual representa VOX. En aquest sentit, les organitzacions extremistes propugnen l'abolició del sistema democràtic i acostumen a utilitzar mètodes violents per a obtenir fins polítics. Moltes d'aquestes tenen vincles històrics o polítics amb el feixisme clàssic. La dreta radical, en canvi, presenta tints liberals en relació amb el pluralisme polític o a la protecció de les minories, però no proposa la instauració d'un règim autocràtic ni fa un ús habitual ni sistemàtic de la violència (Ferreira, 2019).

Vist des d'una perspectiva semblant, Rubio Pueyo (2019), també considera que el terme de dreta radical, per a VOX, resulta el més apropiat, entenent la combinació de les seves polítiques econòmiques neoliberals i el seu nacionalisme polític.

Dins de les diferents formacions de l'extrema dreta europea, cal diferenciar entre dos grups; en els països del Nord d'Europa i de l'Europa occidental les formacions han evolucionat cap a la defensa de valors liberals i laics. En canvi, a l'Europa de l'Est i Central, es defensen uns valors més propis del cristianisme. En el primer grup, es posa èmfasi en les diferències entre autòctons i immigrants en relació amb les seves tradicions cíviques i religioses, i en canvi, en el segon, hi destaquen més la defensa de la llengua, les tradicions i els costums nacionals (Brubaker, R, 2017). Aquest segon grup però, també defensa en certa manera un cristianisme identitari el qual s'ha generalitzat.

Un dels motius pel qual es vol estudiar Alternativa per Alemanya és per la seva importància a escala internacional. Segons Brubaker (2017), l'ascens del partit alemany ha suposat un element central per a la configuració de la dreta nacionalpopulista europea. El partit es va fundar el 2013 com a oposició de la postura del govern d'Alemanya de salvar la zona euro. Però, més endavant, el 2015, va centrar més el seu discurs en l'antiislamisme. De fet, el discurs en contra la immigració ha sigut el tema polític que ha fet créixer de forma exponencial el partit. A més, Alternative für Deutschland s'està posicionant com a un partit heterogeni que representa a un ampli electorat (Berning, 2017).

Dit això, el votant d'AfD acostuma a ser d'un perfil masculí, de classe treballadora, amb un nivell d'estudis baix o mitjà, i que es mostra preocupat per la immigració. Aquest perfil de votant, representa a molts votants de l'extrema dreta radical observada en la majoria de països de l'Europa occidental (Arzheimer i Berning a Berning, 2017). Les formacions d'extrema dreta amb més èxit han sigut aquelles que han sigut capaces de trencar amb l'etiqueta de ser partits antidemocràtics i obertament

racistes, per així poder explotar electoralment la insatisfacció amb el sistema polític i les inquietuds relatives a la immigració (Rydgren a Hernández-Carr, 2011).

També cal destacar, que diversos militants i simpatitzants de l'extrema dreta, molts cops es comuniquen i es concentren en fòrums d'Internet o en determinades xarxes socials. De fet, un exemple ben clar és el fòrum d'Internet "Forocoches", en el qual un 60% dels participants és simpatitzant o votant de VOX (Beatley,2018). Durant el famós cas de la violació de "la Manada" l'any 2018, va servir com a punt de reunió entre els partidaris que es definien com a antifeministes, i els quals consideraven que s'estava desenvolupant de forma creixent un "feminisme radical" (Beatley, 2018).

Fent una breu anàlisi informal d'aquest fòrum, es pot comprovar que la majoria d'usuaris d'aquesta plataforma simpatitzen amb la majoria de principis ideològics de VOX, com ara la defensa de l'eutanàsia, el fet d'ignorar o anar en contra del matrimoni homosexual, o diverses mostres en contra de l'Islam.

3. Disseny i Metodologia

Aquest treball pretén trobar quines són les similituds i diferències entre les dues principals formacions d'extrema dreta a Espanya i Alemanya, centrant-nos en l'evolució dels dos partits i en les semblances d'aquests. És a dir, es busca saber en quin context, amb quin discurs, i a través de quines línies ideològiques han aconseguit un ascens tan destacat.

A escala metodològica, la investigació s'ha basat en una anàlisi empírica. Cal tenir en consideració les limitacions i el context de la crisi sanitària, de manera que també s'ha enfocat la investigació seguint una metodologia etnogràfica des de diverses plataformes en línia, analitzant l'ús i els recursos comunicatius dels dos partits.

A més, de forma addicional, el treball ha aprofundit la seva investigació teòrica a través de contactar amb professionals reconeguts en la investigació de l'extrema dreta. S'ha entrevistat al Doctorat en Història Xavier Casals i Meseguer, i al periodista Andreu Jérez, coautor de "*Factor AfD: El retorno de la ultraderecha a Alemania (2017)*". A més, s'ha conversat amb el també Doctor en Història Carles Viñas i s'ha anat a una conferència de Franco Delle Donne (doctor en comunicació) i Raúl Gil.

Com hem comentat abans, l'estudi es basa a estudiar una perspectiva comparativa, factor que ens és molt útil, ja que ens permet presentar un bon esperit crític, tot aportant les diferències i similituds entre els continguts, les condicions i la ideologia de les diverses ideologies presentades.

3.1 Hipòtesis

L'anàlisi comparativa del sorgiment, evolució i discurs ideològic dels dos partits parteix del següent plantejament :

-A Espanya, hi destaca VOX: Poc abans de la creació del partit, a finals del 2013, Abascal va publicar una carta oberta en el seu blog anunciant que abandonava el Partit Popular (PP), i es va mostrar enfadat perquè el partit no s'havia manifestat, segons ell, suficientment dur amb els separatistes bascos i catalans. També es queixava que no s'havia aconseguit desfer la "legislació ideològica" de l'anterior govern socialista.

A finals d'any, va unir forces amb un grup d'altres expolítics del PP i va fundar VOX. Al setembre de l'any 2014, ja era el rostre i el president del partit (Beatley, 2018).

-En canvi, Alternative für Deutschland parteix d'una base força diferent: és un partit obert a tots els grups i famílies polítiques de l'extrema dreta. I ara hi ha un sector molt radical, pràcticament neonazi. Ha tingut dues direccions purgades, aquesta és la tercera.

Tot i això, tal com explica el doctorat en Història i especialista en estudiar l'extrema dreta Casals-Mesegué (comunicació personal del 12 de març de 2021), té molt sentit comparar ambdues formacions polítiques tenint en compte les següents consideracions, i plantejant les següents hipòtesis;

H1- Tant Espanya com Alemanya, tenen un passat històric molt important, que té un pes rellevant en la política.

H2-Alternativa per Alemanya no era un partit d'extrema dreta des del principi. VOX tampoc ho era des del principi, s'ha anat radicalitzant.

H3-Ambdós països tenen discussions i influències territorials comparables. A Alemanya hi ha la ruptura Est-Oest, i a Espanya, hi ha el conflicte amb Catalunya.

Altrament, i com hem comentat en una primera exploració teòrica, els militants i simpatitzants de l'extrema dreta molts cops es comuniquen per internet. És per això que també partim de la següent base:

H4-Els militants i simpatitzants de l'extrema dreta espanyola i alemanya utilitzen les xarxes i els fòrums secrets per comunicar-se de forma segura i sense escrúpols. A Espanya hi ha un major ús de les xarxes socials per part dels partits polítics, de manera que a VOX hi ha un major impacte d'aquests mitjans i dels fòrums secrets.

Per altra banda, hi ha una cinquena hipòtesi que es planteja a partir de la diferència que presenten els dos partits;

H5- AfD té un posicionament molt crític amb la UE, esdevenint una base essencial, a diferència de VOX, el qual tot i ser crític amb la comunitat política té una postura molt més moderada.

3.2 Definició de l'estudi

Per a validar les hipòtesis, cal tenir clar de quina informació disposarem, i quines són les eines teòriques i els mètodes dels quals disposem.

L'estudi és principalment empíric, tot i que també es fa una investigació etnogràfica de les xarxes socials. A partir d'una recerca inicial teòrica, es va decidir que la millor xarxa a analitzar era Telegram, una plataforma que destaca per la seva privacitat (Martos Moreno, 2018), qualitat la qual valoren molt els simpatitzants d'extrema dreta, i que per tant, és una de les més utilitzades per aquests (Martín Granados, 2017).

Martos Moreno (2018), afirma que Telegram també és una plataforma que destaca per la seva seguretat. Aquestes dues qualitats es valoren molt en la comunicació política, com també la valoren els simpatitzants de l'extrema dreta, els quals l'utilitzen (Martín Granados, 2017).

4. Resultats històrics i empírics

4.1 Història i context Europeu

Antón Mellón, J., & Hernández-Carr, A. (2016), destaquen que l'extrema dreta Europea ha viscut principalment 3 etapes;

-Una primera etapa, caracteritzada per la irrupció dels partits als anys 80: durant els primers anys, les formacions de nova extrema dreta van ocupar posicions clarament secundàries dins de l'escenari polític dels seus respectius països. Tot i atraure una gran atenció mediàtica, els percentatges de vots que van obtenir no passaven del 10-15%.

-Una segona etapa, en la qual hi destaca un canvi de situació a partir dels anys 90: creix la irrupció d'un número encara major de partits de nova extrema dreta, així com el progressiu creixement electoral d'aquests i l'estabilitat dins dels seus respectius sistemes polítics, tot i que es va evolucionant cap a un posicionament de partits marginals, no aptes per a pactes i coalicions de govern.

-Finalment, s'ha generat un tercera etapa, pròpia del context de crisi econòmica i institucional en la que es troba immersa la Unió Europea, des del període 2007-2008 fins la rellevant victòria d'alguns d'aquests partits a les eleccions Europees de l'any 2014.

A partir d'aquí, cal destacar 3 punts molt importants d'aquesta evolució; el primer de tot, és que per primera vegada, alguns partits d'extrema dreta han obtingut victòries electorals, com ara a França, Dinamarca o Anglaterra. En segon lloc, cal remarcar que la crisi econòmica ha obert la porta a l'èxit electoral a formacions d'extrema dreta tradicional o obertament neo-feixistes, els quals difícilment haguessin pogut obtenir aquests resultat en un context pre-crisis. I finalment, un altre element a analitzar és la creixent voluntat entre alguns d'aquests partits per coordinar-se i ser més efectius a l'hora d'influir en l'agenda política europea (Antón Mellón, J., & Hernández-Carr, 2016).

Seguint aquest repàs històric, i tenint en compte el passat feixista tant d'Alemanya com d'Espanya, hem de clarificar, que cap dels dos partits no es pot identificar com a feixista.

En el cas d'Alemanya, després de més de setanta anys de la revolució que va instal·lar a Hitler al poder definitivament després de la nit dels ganivets llargs a l'estiu del 1934, seria absurd pensar que el país es troba en perill de reiterar una experiència similar per als resultats obtinguts pel nou nacionalpopulisme. Tot i això, no resultaria menys absurd deixar de prestar atenció a aquest retrobament entre l'oferta d'un nacionalisme populista excloent, basat en els valors antidemocràtics, i la seva capacitat de normalitzar-se en amplis sectors d'una societat per tornar a tenir por. (Gallego.F, 2011). Al mateix temps, a Espanya, segons Rubio Pueyo (2019), el concepte de feixisme tampoc explica del tot el fenomen de VOX. Entre altres raons, perquè si bé el franquisme és certament una referència importantíssima per a VOX, el nacionalcatolicisme franquista tampoc encaixa del tot amb el concepte històric de feixisme.

4.2 Sorgiment dels dos partits i evolució

Tal com s'ha comentat a la introducció teòrica, VOX sorgeix entre el 2013 i el 2014, amb el discurs de ser el partit que pretén donar veu a una Espanya que no s'escoltava. En canvi, Alternativa per Alemanya, també sorgeix l'any 2013, en aquest cas com a una alternativa a Angela Merkel, al rescat de l'euro i a les polítiques i pràctiques considerades perjudicials per a la identitat nacional. Que tenen en comú aquests dos partits? Han irromput en l'escena política dels seus respectius països de forma destacada, i estan jugant un paper i han aconseguit una visibilitat i audibilitat especialment destacable (Gould, R., 2019).

4.2.1 VOX

Tal com comenta Urbán, M. (2019), sempre hi ha hagut simpatitzants a Espanya amb l'extrema dreta, els quals es trobaven diluïts en l'interior d'un Partit Popular acollidor. Ara bé, per primera vegada ara han trobat una expressió política pròpia a VOX.

Primer de tot, cal destacar que el primer candidat del partit va ser Vidal-Quadras, en les europees del 2014. No va obtenir representació, i el candidat, pocs mesos més tard, va abandonar el partit, exposant que no volia dispersar el vot de la dreta (Ferreira, 2019). Després d'això, el següent líder anomenat va ser Santiago Abascal, el qual encara manté la seva posició. Tot i això, no va ser fins al desembre del 2018 quan el partit va obtenir un primer èxit electoral. Rubio-Pueyo (2019), assenyala que un cop Vidal-Quadras va abandonar el partit el 2014, VOX va girar clarament a posicions d'extrema dreta. L'autor exposa com a principal causa la polèmica al voltant de la Independència de Catalunya, la qual dominava el panorama polític i va permetre una major exposició a noves posicions del partit.

Dit això, com hem comentat, el partit no va obtenir cap èxit electoral fins a les eleccions autonòmiques a Andalusia el desembre del 2018 (Ferreira, 2019). Aquest fet destapa la següent pregunta; Per què ha sorgit amb tanta popularitat aquesta força política? Hi podem trobar principalment 6 motius (Urbán, 2019);

1. La crisi del PP, acorralat per la corrupció, ha afavorit la dispersió del vot entre les altres opcions, diluint la idea del vot útil, la qual fins al moment havia servit com a argument per a la formació popular.

2. Una competència entre les dretes que ha propiciat una radicalització de les propostes de PP i Ciutadans en temes del conflicte català, els quals han contribuït a la normalització de VOX. Els dos partits s'han negat a catalogar-lo com a un partit d'extrema dreta al llarg de diverses campanyes (com l'andalusia) i han pactat amb ells per a formar governs autonòmics, qüestió que els "familiars polítics" europeus els hi ha sorprès. Per altra banda, el PSOE, ha utilitzat a VOX per a deslegitimar als seus rivals (PP i Ciutadans).

3. La mateixa onada mundial de l'ascens dels nous populismes xenòfobs ha atorgat més audiència i interès mediàtic a VOX, com ara la denúncia d'amenaces de l'Islam a Espanya. De fet, VOX, en un acte que va realitzar a Vistalegre, va reivindicar "l'Espanya de Lepant", ja que va "salvar la civilització occidental enfront de la barbàrie".

4. El conflicte català. VOX s'ha mostrat com l'alternativa dura a l'independentisme. El partit d'extrema dreta va fer d'acusació particular del procés secessionista en el Tribunal Suprem, fet que li hi ha atorgat una important visibilitat, mostrant-se com una alternativa anti separatista dura.

Es tracta d'una cursa on les diferents opcions de dretes competeixen per convertir-se en autèntiques defensores de la unitat d'Espanya.

5. La controvèrsia generada per l'exhumació del cadàver de Franco ha generat una important mobilització de sectors franquistes que encara perduren, per la qual cosa VOX s'ha oposat a la llei de la memòria històrica.

6. Les polítiques austeres en el marc de la crisi sistemàtica que viu Espanya des de fa més d'una dècada han generat una fallida de la cohesió social, un major atur i una major inseguretat econòmica i descontentament.

4.2.1 AfD

A Alemanya, cal destacar que AfD s'ha convertit en el primer partit situat a la dreta de la CDU (Unió Demòcrata Cristiana) amb possibilitats reals d'establir-se a mitjà i llarg termini en l'àmbit federal dins de l'ecosistema polític alemany des de la dècada dels 60 del segle passat. L'Alemanya nascuda de les cendres de la Segona Guerra Mundial sempre ha tingut tradicionalment partits nacional-conservadors, ultraconservadors, d'ultradreta, o directament neonazis, però sempre han estat testimonials (Jerez, A., & Delle Donne, F., 2017).

Des d'un punt de vista cronològic, es pot considerar que l'AfD va néixer com una conseqüència directa de la crisi de l'euro iniciada el 2010. Els paquets del rescat per a Grècia van ser el motiu principal que va fer que sorgís una nova força política com aquesta en l'any 2013. Per tant, el partit d'extrema dreta va sorgir com una resposta a les polítiques de la Unió Europea, que segons els seus fundadors, anaven en contra dels interessos d'Alemanya (Jerez, A., & Delle Donne, F., 2017).

Segons Franco Delle Donne (2020), perquè una comunitat política com la UE funcioni, cal que hi hagi un sentiment que es comparteixi alguna cosa. En el cas de la UE, aquesta confiança mútua pràcticament no existia. I aquest discurs va calar molt ràpidament, perquè ningú pensa que es formi part d'una mateixa comunitat política, i per tant, no es considera que s'hagin de mostrar gestos com la solidaritat.

Exposant l'evolució del partit, Delle Donne (2020) explica que al primer any de la seva fundació (2013), el partit es va quedar a dècimes d'entrar al Parlament. I mesos després, va obtenir uns bons resultats a les europees. L'any següent, AfD va obtenir entre un 9 i un 12% dels vots en tres estats federals. L'any 2015, però, ja van començar els canvis dins del partit. Bernard Lücker, fundador del partit i euroescèptic, s'enfrontava a Gauland, amb una perspectiva més nacionalista. El segon, va sortir vencedor, acompanyat de la figures clau de Björn Höcke i Frauke Petri. El partit quedava en mans d'unes persones amb una línia de pensament molt semblant a la dels sectors més radicals i marginals de l'extrema dreta alemanya.

El 2016, AfD arribava al seu punt més alt; un 15% d'intenció de vot. Tot i això, la competència interna dins del partit era ferotge. Gauland i Petri es van confrontar. I com ja havia passat anteriorment, Gauland va guanyar. Es va reunir amb Höcke i "der Flügel" l'ala del partit que conforma a les personalitats més radicals del partit (Delle Donne, 2020).

Actualment, però, el partit està dirigit per la fracció més radical d'AfD, encapçalada pel Björn Höcke (líder del partit a Turingia) és a més, propera a moviments neonazis, i fa servir una dialèctica antisemita i trencadora amb el consens de no revisionisme dels crims nacionalsocialistes sobre el que es va fundar la República Federal el 1949. Encara queda una part del partit, minoritària, que intenta presentar-se com a "conservadora, liberal i nacional", però és pura façana: qui avui encara continua formant part d'AfD, accepta compartir partit amb sectors molt radicalitzats que són els que realment controlen el partit, com s'ha demostrat repetidament als seus últims congressos (Jérez, A., comunicació personal, 23 d'abril de 2021).

El partit ha canviat molt. AfD va començar com a un partit que criticava a la Unió Europea, i en només 7 anys, ja s'ha transformat en el vehicle polític de les expressions més extremistes. Utilitzant elements que estaven absolutament marginats en el discurs polític alemany, fent ús d'una narrativa populista antiestablishment, han aconseguit convèncer a molts sectors. Sectors decebutos per diverses circumstàncies. I a poc a poc, han anat influenciant elements a l'agenda política, incloent-hi elements xenòfobs, racistes, i inclús, antisemites (Delle Donne, 2020).

Podem afirmar, per tant, que en el moment del sorgiment de l'èxit, VOX, utilitza el mateix mecanisme que AfD. En un moment de fracàs i fluïdesa política, s'ha posicionat com l'únic partit que està en contacte amb les necessitats reals dels espanyols (Gould, 2019).

4.3 Ideologia

4.3.1 VOX

Ferreira (2019), analitza 7 principis ideològics del partit, seguint una cadena causal, basada en una anàlisi i una classificació segons la seva importància; en si és central en el discurs del partit, si està present, però no és central, si està el principi indicat, però no és explícit o i si no està present. 3 d'aquests elements formen part de les característiques que Mudde defineix en les dretes radicals.

Nacionalisme (element central): VOX aposta per a un estat mono-nacional i centralitzat.

Considera que l'autonomia municipal és un perill per a la unitat territorial, i també assenyala als nacionalismes perifèrics com a enemics d'Espanya. De fet, dues de les seves principals mesures són la suspensió de les autonomies i la il·legalització de partits i organitzacions que persegueixin la destrucció de la unitat territorial de la nació i la seva sobirania.

Nativisme (element central): Ideologia xenòfoba, en especial cap a la comunitat musulmana. El partit denuncia una invasió migratòria. Es mostra anti globalista. Un exemple és la reclamació cap a la Unió Europea que respecti la sobirania espanyola, així com la seva identitat i les seves lleis.

-Autoritarisme (central): en la majoria de posicions polítiques de VOX es defensa un model de societat basada en la llei i l'ordre. El partit fa molta èmfasi en el fet que la violació de la llei ha d'estar severament castigada, sobretot en relació amb el secessionisme, la immigració, el crim, el terrorisme i el conjunt "d'enemics d'Espanya".

-Anti democràcia (no està present): La dreta espanyola té les seves arrels en el franquisme. A més, VOX està completament en contra de la llei de la memòria històrica, la qual entre altres coses reconeix a les víctimes del franquisme. Dit això, no es pot dir que sigui un partit antidemocràtic, ja que donen suport al principi majoritari i a la sobirania popular com a font del poder polític.

-Populisme (està indicat, però no és explícit): molt suau en comparació a les altres formacions d'extrema dreta a Europa, les quals centren el seu discurs a criticar unes elits en defensa del poble. El discurs en aquest sentit és més nacionalista, ja que els polítics no estan criticats perquè formin part d'una elit corrupta, sinó perquè han traït a Espanya.

-Defensa dels valors tradicionals (element central): defensa dels valors tradicionals en forma d'antifeminisme, antiavortament, defensa de la família i de les tradicions i el món rural. Fan especial èmfasi en criticar el que anomenen "ideologia de gènere" i el "lobby LGTB".

-Presentació d'una agenda econòmica neoliberal (element present, però no central); a favor del lliure mercat, la llibertat individual i la propietat privada.

4.3.2 AfD

AfD és una formació de dreta radical, i Delle Donne & Gil (2021), exposen les 3 característiques que Mudde utilitza per definir aquesta per descriure el partit alemany:

-AfD és un partit que defensa l'**autoritarisme**. L'autoritat és un element inqüestionable per a aquest. Les problemàtiques socials es plantegen en funció de la seguretat i la disciplina, i no segons les desigualtats, com per exemple, amb la delinqüència.

-També és una formació **nativista**, perquè defineix a la societat com a una organització homogènia, descrivint a tots els individus com a més o menys iguals. Per exemple, és un partit que es mostra contrari a la immigració.

-És **populista** perquè exposa que s'ha d'atacar a una elit corrupta que no compleix amb la voluntat del poble, i que per tant, s'ha d'eliminar a l'adversari polític.

Tanmateix, l'opció política es presenta com a una opció xenòfoba i pràcticament racista, pròpia d'una retòrica neonazi. Mostra una postura absolutament contrària al multiculturalisme, ja que considera que vol acabar amb la identitat alemanya. Un clar exemple és el conflicte amb els refugiats, en el qual AfD té un posicionament molt important, ja que Angela Merkel l'any 2015 va acollir a 800.000 refugiats, i el partit d'extrema dreta, va ser l'únic partit que s'hi va oposar de forma clara (Delle Donne, F, 2020).

Per altra banda, l'augment del jihadisme a Europa també ha fet que aquesta retòrica vagi en augment. De fet, Delle Done (2020), exposa que AfD va passar d'un 4% d'intenció de vot l'agost del 2015, a un 10% al novembre del mateix any, tot just després de l'atac terrorista a París. El partit alemany aprofita aquesta situació per a fer un discurs d'inseguretat, assenyalant culpables i fomentant el discurs de l'odi.

Internacionalment, AfD defensa l'euroescepticisme com a base ideològica. La direcció de l'AfD va agafar aquesta temàtica com a una de les crítiques principals del partit. La crítica cap a la Unió Europea està generalitzada. El partit va néixer a partir d'aquesta base i cada cop va evolucionant més cap a la ultradreta .(Jerez, A., & Delle Donne. F, 2017),

En mode de resum i comparació, Jérez (2021), comenta que són dos partits que comparteixen l'ultranacionalisme i cert euroescepticisme, i també l'estratègia de trencar tabús sobre els respectius feixismes d'Espanya i Alemanya; és a dir, sobre el franquisme i sobre el nacionalsocialisme. Per altra banda, les dues formacions també defensen el tradicionalisme i la defensa de la concepció clàssica de la família – pare, mare i fills – la lluita contra la "ideologia de gènere" i una proposta econòmica neoliberal – tot i que a AfD l'ala més radical de Höcke pretén vendre un discurs social-xovinista (Jérez.A, comunicació personal, 23 d'abril de 2021).

4.4 Passat i conflicte territorial

Un dels motius del sorgiment de VOX ha sigut el conflicte entre Catalunya i Espanya. Aprofundint en la qüestió, segons Urbán (2019), aquesta problemàtica territorial ha sigut un dels principals motius del sorgiment de VOX. Altrament, Carles Viñas (2021) exposa que, a Alemanya, la divisió en dos estats després de la Segona Guerra Mundial va marcar l'evolució d'ambdós territoris d'aleshores ençà.

Començant analitzant Espanya, el debat territorial no és una problemàtica recent. Conformava una part estructural del "Règim del 78". És a dir, sobre el marc polític en el qual ha existit la democràcia

espanyola del 78, operant com una de les polaritzacions estructurants del debat polític durant les últimes 7 dècades (Rubio-Pueyo, 2019).

Rubio-Pueyo (2019), considera que la cultura política de la democràcia espanyola, ha funcionat seguint una polaritat controlada, capaç d'estructurar i canalitzar el conflicte polític, beneficiant tant al centrisme espanyol com als nacionalismes conservadors basc i català, aconseguint obturar o desplaçar el focus a altres qüestions polítiques.

A més, cal destacar el fet que VOX hagi exercit com a acusació popular en el procés secessionista en el Tribunal Suprem, ja que li ha atorgat al partit una important visibilitat, mostrant-se com a una alternativa anti separatista dura. Es tracta, per tant, d'una carrera on les diferents opcions de dretes competeixen en convertir-se en autèntiques i genuïnes defensores de la unitat d'Espanya (Urbán, 2019).

Com hem introduït abans, a Alemanya, el passat territorial del país també ha esdevingut molt important. Quan més es va notar el desequilibri existent, va ser sobretot després de la caiguda del mur, i arran del procés de reunificació, en què els antics territoris que conformaren la República Democràtica Alemanya van anar a remolc del ritme que va marcar Berlín (Viñas.C, comunicació personal, 12 de maig de 2021).

Tanmateix, tal com comenten Jerez, A., & Delle Donne, F. (2017), l'eix Est-Oest, inclús 30 anys després de la caiguda del mur, segueix essent fàcilment identificable. Les diferències entre les regions d'un lloc i l'altre encara no s'han equilibrat. Desocupació, nivell d'ingressos, desenvolupament demogràfic i esperança de vida són algunes de les variables que posen en relleu la vella frontera entre l'Alemanya capitalista i la comunista. En aquest sentit, les variables polítiques no en són una excepció.

Dit això, cal destacar que la formació d'extrema dreta és especialment popular a l'Alemanya Oriental. Les diferències entre l'antiga RDA i la RFA encara s'arrossegueuen. I més enllà de qüestions materials, com la desocupació estructural de l'Alemanya Oriental o la precarietat, que ha augmentat considerablement, és fonamental entendre com es va substituir l'anomenada elit política i econòmica de l'Alemanya Oriental després de l'enfonsament de la RDA (Jérez a Delle Donne, 2020). Aquesta elit es va construir bàsicament per quadres polítics que principalment provenien de l'Alemanya Federal. És a dir, la nova elit que es construeix a partir del 1990, es construeix, en gran part, sense tenir en compte als grans protagonistes de la reunificació, que van ser els idearis de l'Alemanya Oriental. I aquest fet, és un fet que encara es veu en els quadres polítics actuals en l'any 2020 (Jérez a Delle Donne, 2020).

En els anys posteriors de la reunificació, fins i tot, alguns alemanys de l'est els va semblar que eren ciutadans de segona respecte als seus compatriotes "rics" occidentals. Aquests greuges per exemple van donar embranzida també al neonazisme, molt més implantat a l'est del país. Van ser anys en què els neonazis de l'Alemanya oriental van protagonitzar diverses ràtzies i pogroms contra immigrants, als que acusaven de tots els seus mals. El cert és que el nivell de vida va ser desigual i amb la unificació monetària també van sortir perdent. (Viñas.C, comunicació personal, 12 de maig de 2021).

Aquest fet genera un descontentament molt important a l'Alemanya Oriental, ja que fa que una part molt important de la seva població tingui un problema molt important amb l'Alemanya reunificada. I AfD, n'ha tret crèdit, d'una manera molt intel·ligent, d'aquest descontentament, d'aquesta falta d'identitat. El partit assumeix aquesta bandera del descontentament de com es va reunificar Alemanya (Jérez a Delle Donne, 2020).

4.5 Evolució dels resultats analitzant les diferències territorials

L'anàlisi anterior, concorda perfectament amb els resultats electorals d'ambdós països.

Resultats generals a tota Espanya (%)

Generals	PP	PSOE	C'S	PODEMOS	VOX	ERC	DiLL/CdC/ Junts
Desembre 2015	28,71	22	13,94	12,69	0,23	2,39	2,25
Juny 2016	33,01	22,63	13,06	13,42	0,2	2,63	2,61
Abril 2019	16,69	28,67	15,86	11,06	10,26	3,89	1,91
Novembre 2019	20,81	29	6,8	9,82	15,08	3,61	2,19

*Font: Ministeri de l'Interior d'Espanya. <http://www.infoelectoral.mir.es/>

Resultats generals Espanya a Catalunya (%)

Generals	PP	PSOE	C'S	En Comú (**)	VOX	ERC	DiLL/CdC/ Junts
Desembre 2015	11,12	15,69	13,05	24,71	0,01	15,99	15,08
Juny 2016	13,36	16,1	10,94	24,53	0,01	18,18	13,9
Abril 2019	4,84	23,21	11,56	14,85	3,59	24,61	12,08
Novembre 2019	7,42	20,5	5,62	14,17	6,29	22,57	13,68

*Font: Ministeri de l'Interior d'Espanya. <http://www.infoelectoral.mir.es/>

**Candidatura pròpia de Catalunya, afiliada a Podemos.

Observant aquests resultats podem comprovar que la diferenciació de vot entre Catalunya i Espanya és molt detectable. També cal analitzar que el creixement de la formació verda va bastant lligada a la pèrdua de vots del Partit Popular i Ciudadanos. Crida l'atenció el fet que la formació estigués més d'unes eleccions amb menys d'un 0,3% i que passés a les següents al 10%.

Generals 2017, per regió: Primera/Segona Ronda (%)

Bundesstaat	AfD	Diferència 2013	CDU	Diferència 2013
Oest				
Baden-Württemberg	11,5/12,2	+9,2/+6,9	34,4/39,3	-11,8/-11,3
Baixa-Saxònia	8/9,1	+6,1/+5,4	38,3/34,8	-5,5/-6,1
Baviera	10,5/12,4	+8,3/+8,1	44,2/38,5	-9,8/-10,5
Bremen	9,3/10	+6,1/+6,3	24,6/25,1	-5/-4,2
Hamburg	7,3/7,8	+4/+3,7	28,5/27,2	-5,9/-4,9
Hesse	11,2/11,9	+10/+6,3	35,4/30,9	-9,1/-8,3
Rin del Nord-Westfalia	8,1/9,4	+6,3/+5,5	38,3/32,6	-5,5/-7,1
Renania-Palatinat	9,5/11,2	+9,2/+6,4	39,6/35,9	-7/-7,4
Saarland	9,3/10,1	+4,9/+4,9	36,2/32,4	-5,5/-5,4
Slevig-Holstein	7,5/ 8,2	+3,9/+3,6	39,8/34	-3,7/-5,2
Est				
Berlín	11,4/12	+7,6/+7,1	24,7/22,7	-5,4/-5,7
Brandenburg	19,4/20,2	(-)/+14,2	29,0/26,7	-6,5/-8,1
Mecklemburgo-Pomerania Occidental	18,2/18,6	(-)/+13%	34,2/33,1	-10,3/-9,4
Saxònia	25,4/27,0	(-)/+20,3	30,6/26,6	-15,8/-15,8
Saxònia-Anhalt	16,9/19,9	+15,5/+15,4	32,4/30,3	-9,4/-10,9
Turingia	22,5/22,7	+10,6/+16,5	31,6/28,8	-9,7/-10

*Taula comparativa d'elaboració pròpia. Font: Govern Federal:

<https://www.bundeswahlleiter.de/en/bundestagswahlen/2017/ergebnisse/bund-99.html>

Generals *Primera/Segonda Ronda (%)

	CDU	SPD	Die Linke	Grüne	CSU	FDP	AfD
Generals 2013	37,2/34,1	29,9/25,7	8,2/8,6	7,3 / 8,4	8,1/7,4	2,4/4,8	1,9/4,7
Diferència (%)	-7/-7,4	-4,8/-5,2	+0,3/+0,6	+0,7/+0,5	-1,1/-1,2	+4,6/+6	+9,6/+7,9
Generals 2017	30,2/26,8	20,6/20,6	8,6/9,2	8/8,9	7/6,2	7/10,7	11,5/12,6

*Taula comparativa d'elaboració pròpia. Font: Govern Federal:

<https://www.bundeswahlleiter.de/en/bundestagswahlen/2017/ergebnisse/bund-99.html>

A Alemanya també hi crida molt l'atenció la diferència de vots entre les regions de l'Est i de l'Oest. A l'antiga RDA hi destaca un molt major suport a la formació de dreta radical, en la qual inclús en algunes regions com Saxònia aconseguix gairebé atrapar a la formació conservadora d'Angela Merkel. En canvi, a la part Occidental el percentatge de vots cap a la formació conservadora és 3 o 4 vegades més elevat que el d'AfD. Comparant els resultats del 2013 amb els del 2017, tant en l'àmbit nacional com en l'autonòmic, també s'observa una certa relació entre el creixement d'AfD i la pèrdua de vots de la CDU, tal com passa a Espanya amb la pèrdua del percentatge de vots dels partits de dreta més moderats, enfront l'augment de VOX.

5. 5 Resultats etnogràfics. Xarxes socials i comunicació

L'anàlisi etnogràfica d'aquest treball parteix en part de l'ús que fan de les xarxes en l'àmbit comunicatiu els dos partits, i com també utilitzen aquestes els diferents militants i simpatitzants d'Alternativa per Alemanya i VOX.

Andreu Jérez (comunicació personal, 23 d'abril de 2021), comenta que l'ús de les xarxes socials dins dels militants i del màrqueting polític són essencials per als dos partits. De fet, els dos són nadius digitals, fundats el 2013, quan les xarxes socials ja formaven part de la comunicació política i social. Aquest fet és molt important, ja que tal com comenta Gutiérrez Rubí (2015), la integració de la tecnologia, especialment en les generacions més joves, ha comportat un canvi ràpid d'hàbits en les formes de relació i organització social. Les xarxes socials es caracteritzen per la seva versatilitat gràcies a les seves característiques mòbils i la facilitat per interactuar amb altres usuaris. La pantalla mòbil, per tant, s'ha convertit en el primer espai de socialització i relació a través de compartir continguts.

Martín Granados (2017), afirma que aquesta rapidesa afavoreix un procés comunicatiu més directe i immediat en els usuaris. En certa manera, podem dir que els mòbils han passat de ser eines de comunicació oral a ser eines de comunicació escrita, i es caracteritzen per la brevetat i la rapidesa dels seus missatges.

De fet, hi ha dos motius que han impulsat que els partits i els simpatitzants d'aquests utilitzin l'ús de missatges de text per comunicar-se: primerament, perquè econòmicament és molt barat, i en segon lloc, perquè aquests tipus de mitjans es caracteritzen per la seva facilitat d'enviar continguts multimèdia; fotos, vídeos i àudios, que gràcies a les xarxes socials, tenen cada cop més importància (Gutiérrez-Rubí, 2015).

Com hem comentat a la metodologia, dins de totes les xarxes possibles a analitzar, Telegram resulta la més interessant d'estudiar. La primordial diferència entre aquesta plataforma i la resta, és el conjunt de qualitats tècniques que la xarxa social aporta (Martos Moreno, J, 2018).

En primer lloc, permet crear grans grups amb un ampli nombre de membres, de fins a 10.000 persones, la qual cosa suposa un interessant avantatge per als partits polítics a l'hora de compartir informació de forma massiva a l'audiència (per comparar-ho i exemplificar-ho, el màxim de membres en un grup de Whatsapp és de 256). Tanmateix, els canals de distribució permeten al partit emetre els continguts en forma d'alertes directament al telèfon mòbil de l'usuari. Tot això, unit al format xat o de conversa que posseeix l'aplicació, propicia una via de comunicació més directe, propera i personalitzada per al consumidor (Martos Moreno, J, 2018).

Per altra banda, segons explica Martos Moreno (2018), Telegram també és una plataforma que destaca per la seva seguretat. Val la pena dir que l'aplicació es presenta a la seva pàgina web, com a una aplicació en la qual hi destaquen la velocitat i la seguretat com a característiques principals. Aquestes dues qualitats es valoren molt en la comunicació política (Martín Granados, 2017).

Com també, per als simpatitzants dels partits d'extrema dreta, la seguretat és un aspecte primordial per a la comunicació interna. Gràcies a la privacitat i la seguretat que Telegram ofereix (un altre aspecte que el diferencia amb altres canals de comunicació com el Whatsapp), és possible realitzar l'intercanvi d'informació de forma segura, ja que la seva estructura interna fa que l'aplicació sigui menys vulnerable a atacs externs. A més, Telegram presenta l'opció d'enviar missatges a través de xats secrets, que s'autodestruïen un cop a passat un determinat període de temps (Martín Granados, 2017).

És per això, que també cal diferenciar entre els canals de difusió del partit, oberts a tothom, i els grups interns dels simpatitzants, que són més tancats i cal tenir algun contacte per accedir-hi.

Comparativa de l'ús de Telegram entre els canals oficial de VOX i l'AfD

		
Núm. membres	Aproximadament 55.000 (abril 2021)	No tenen canal oficial a escala nacional. El més destacat és el de la ciutat d'Hamburg, amb 500 membres (abril 2021).
Missatges última setmana	62	0

Font: Elaboració pròpia, informació extreta de la mateixa xarxa social

Observant aquestes dades, ja podem concloure que a nivell oficial ambdós partits li donen una importància molt diferent a aquest tipus de canal.

Per altra banda, dins dels xats secrets, a través dels quals hi he pogut accedir a partir de missatges de membres del canal del partit o a través d'altres xarxes socials, també hi podem observar una desproporció força peculiar, tant en el contingut, com en la participació.

Comparativa i anàlisi del contingut dels xats secrets

Dins del contingut que s'exposa, també hi trobem moltes diferències. La informació que podem extreure d'aquests grups secrets, ens informa de quina és la ideologia, pensament i suport dels simpatitzants més actius del partit en la xarxa.

		
Núm. membres xat secret	Aproximadament 1.000 (abril 2021)	89 persones (abril 2021)
Missatges diaris	Aproximadament 200 al dia	Entre 3 i 5 missatges al dia

Entre els simpatitzants de VOX, hem aconseguit entrar a diversos grups. Un dels més destacats, és un anomenat "Amigos" (amb dues emoticones amb la bandera d'Espanya). Aquest grup està format per uns 1.000 membres. També n'hi ha un altre, anomenat "España Viva", el qual és més obert (10.000), i es dediquen a debatre continguts del partit d'una forma més formal.

Tal i com mostren les imatges de l'Annex, els simpatitzants del partit mostren sense cap tipus de complex la seva ideologia. Destaquen diverses categories dins del xat;

-Una forta oposició al govern d'Espanya format per PSOE-Podemos: "España o comunismo". "Seremos la alternativa real que nos saque de esta crisis social y económica". També referències a les llibertats robades per la gestió de la pandèmia (*Imatge 1 Annex*).

-Nombroses referències a la immigració, sobretot a la “inmigración descontrolada”, i als menors estrangers no acompanyats com a perillosos (*Imatge 2 Annex*).

-Crítica al feminisme, i defensa a la família i els valors tradicionals. Concepte de “feminazi”. “Un padre es indispensable en la familia” (*Imatge 3 Annex*).

-Definició dels independentistes com a “nazis”. Defensen una teòrica recuperació de Catalunya, la qual consideren que porta anys abandonada pel govern espanyol, el qual no fa front al separatisme (*Imatge 4 Annex*).

-Molts cops sorgeix la paraula “terrorismo”. Aquí, hi destaquen diversos atacs. Tant cap a l'islam, com en front a l'organització ETA o els independentistes catalans, els quals relacionen amb el govern actual (*Imatge 5 i 6 Annex*).

Un altre aspecte que crida l'atenció dins del xat de Telegram, és la mostra de com els votants i simpatitzants de VOX es defineixen com a “estranyos” o “diferents” de la resta. Exposen que no poden parlar de política ni amb els seus familiars, perquè està mal vist que votin a VOX. (*Imatge 9 Annex*). “En mi casa cuando dije que vote a vox me miraron extrañada”.....”Es curioso que las discusiones más acaloradas las tengo con mis amigos del pp .”.....”La verdad que yo tampoco puedo hablar con nadie de vox.”.....Són expressions molt recurrents dins del xat.

Per altra banda, i fent-ne un ús bastant diferent, el xat secret del partit Alternativa per Alemanya, amb menys de 100 membres, mostra informació relacionada a la crisi del coronavirus, a la gestió d'aquesta i a la llibertat individual de les persones.

Una gran diferència que hi ha en aquest xat respecte al Telegram dels simpatitzants de VOX, és que en aquest, tot i ser un grup molt menys nombrós, la majoria de missatges que s'envien són difusions informatives. En canvi, en el xat de VOX, podem observar sovint converses entre els membres del grup, mostrant una major sensació de cordialitat i comunitat entre els membres (*Exemple, Imatge 9 Annex*).

El xat d'AfD destaca per a tenir nombroses referències a les vacunes. Es mostren inclús negacionistes amb la vacuna, considerant que causa nombroses morts (*Imatge 7 i 8 Annex*). Els membres d'aquest canal de Telegram també es mostren crítics amb les elevades multes per no complir amb les restriccions, les quals també consideren abusives. Podem observar, com en un missatge de difusió, un membre del canal exposa que una enfermera ha estat multada amb 340€ per sortir de casa 10 minuts abans de que s'acabés el toc de queda, quan anava a treballar. Amb aquest missatge, busca mostrar la incoherència i la falta de llibertats que hi ha hagut amb la gestió de la crisi del COVID (*Imatge 10 Annex*).

Anàlisi comparatiu en altres xarxes

Tant VOX com AfD, són conscients de la necessitat que tenen d'utilitzar tots els mitjans de comunicació amb eficàcia i freqüència. Aquest fet inclou els mitjans de comunicació tradicional i les xarxes socials (Gould, 2019). Si observem altres xarxes, com a mitjà de comunicació obert, la diferència també és força destacable. De manera que cal exaltar que VOX utilitza amb una major freqüència les xarxes, a més de tenir un nombre de seguidors molt major.

		
Seguidors Twitter (abril 2021)	440.000 aproximadament	170.000 aproximadament
Núm. aproximat mitjana de tuits per dia(abril 2021)	30	4
Seguidors Instagram (abril 2021)	640.000 aproximadament	98.000 aproximadament
Núm. Posts última setmana (abril 2021)	23	8

Font: Elaboració pròpia, informació extreta de la mateixa xarxa social

De fet, tal com hem introduït abans, Jérez (comunicació personal, 23 d'abril de 2021), comenta que els dos partits van néixer (2013) quan les xarxes socials ja formaven part de la comunicació política i social. Sense les xarxes i internet, difícilment haurien aconseguit aplicar de manera tan exitosa totes les estratègies comunicatives que apliquen.

Alternativa per Alemanya, com la majoria de les noves dretes, utilitza aquests canals per a utilitzar una tècnica de provocació estratègica (Delle Donne. F, 2020). Efectuen declaracions públiques que trenquen consensos i que criden l'atenció, perquè enfadin a certs sectors de la població, per a partir d'aquí, generar visibilitat.

Un clar exemple el poden trobar en Alexander Gauland, considerat un dels pares polítics d'AfD, el qual va dir, per exemple, en un acte públic, que els dotze anys de dictadura nazi només van ser "una cagada d'ocell en els més de mil anys de reeixida història alemanya" (BananenRepublik1, 2018). En aquesta mateixa línia, Santiago Abascal va dir que l'actual govern de PSOE i Podemos és el "pitjor dels últims 70 d'Espanya", el que inclou els 40 anys de franquisme (La Vanguardia, 2020). En els dos casos, els partits intenten ampliar el considerat políticament correcte sobre el nazisme i el franquisme en certs espais parlamentaris i mediàtics (Jérez. A, comunicació personal, 23 d'abril de 2021).

Per tant, ambdós partits comparteixen una mateixa posició, des de la qual aconsegueixen alçar la veu, ocupar l'espai i aconseguir el més important; que parlem tots dels seus temes, en la seva terminologia (Delle Done. F, 2020). Aquesta terminologia, també va lligada amb un element que també comparteixen els dos partits, i és el discurs de l'odi. Aquest discurs contra determinades minories i grups de població també és un element compartit pels dos partits, com s'ha demostrat amb la campanya de VOX a Madrid contra els menors immigrants no acompanyats (Jérez. A, 2021). Els simpatitzants amb VOX, també reforcen aquesta forma de ser, tal com podem observar en el xat de Telegram (Imatge Annex 2). Aquesta forma de comunicar, de trencar amb el políticament correcte, també ho podem observar dins dels xats de Telegram que hem analitzat anteriorment.

Comparació entre aquests dos partits i les altres formacions polítiques principals

Alemanya

Partit	Seguidors Twitter (maig 2021)	Seguidors Instagram (maig 2021)
CDU- Democratacristians	351.000	90.600
SPD- Socialdemòcrates	394.200	63.800
FDP-Liberals	372.000	91.100
AfD	170.000	99.900
Die Linke-Esquerres	322.900	100.000
Grüne-Ecologistes	573.300	164.000

Espanya

Partit	Seguidors Twitter (maig 2021)	Seguidors Instagram (maig 2021)
PSOE	824.700	117.000
Partit Popular	824.900	130.000
VOX	442.100	647.000
Podemos	1.500.000	270.000
Ciudadanos	520.100	101.000

Font: Elaboració pròpia, informació extreta de la mateixa xarxa social-Partits ordenats segons els resultats electorals en les últimes eleccions generals (de més a menys escons).

Anteriorment hem observat que els dos partits utilitzen les mateixes tècniques comunicatives, i que segurament, sense les xarxes no haguessin tingut aquest èxit electoral. Tanmateix, seguint les dades, resulta evident observar que el pes virtual que té VOX és molt més elevat que el d'AfD. És per això, que resulta interessant comparar els seguidors que tenen ambdós partits d'extrema dreta amb la resta de formacions polítiques. Podem observar com AfD és el partit amb representació parlamentària estatal amb menys seguidors a les xarxes. En canvi, VOX, és singular, pel fet de ser el partit espanyol amb més seguidors a Instagram, amb molta diferència, tot i que a Twitter, és el partit menys popular.

6. Conclusions

Recordem que partim de la pregunta següent **"Quins són els mecanismes i les causes del creixement de l'extrema dreta a Espanya i Alemanya?"** Per a analitzar els mecanismes d'una formació i altre, s'ha fet un anàlisi comparatiu, de manera que cal diferenciar entre les semblances i diferències entre un i altre.

Semblances

- Espanya, està fortament influenciada estructuralment pel "Règim del 78" (Rubio-Pueyo, 2019). A més, en el cas d'Alemanya, Carles Viñas (2021) comenta que la divisió en dos estats després de la Segona Guerra Mundial va marcar l'evolució d'ambdós territoris. El franquisme i el nacionalsocialisme han marcat a ambdós països. Per tant, la primera hipòtesi amb relació al passat històric es verifica.

-La tercera hipòtesi, relacionada amb el conflicte territori, també es pot comprovar. Aquest, esdevé essencial a l'hora de fer màrqueting polític per part dels dos països. Fer sentir que una part de la població està sent tractada com a ciutadans de segona, esdevé un element clau per atraure votants. En ambdós casos, la problemàtica, té un fons històric. Tot i això, el conflicte territorial entre un país i l'altre és molt diferent. A Espanya, els votants de VOX defensen una teòrica recuperació de Catalunya, la qual consideren que fa anys que està abandonada pel govern espanyol, el qual no fa front al separatisme (Imatge 4 Annex). En canvi, a Alemanya, el conflicte s'arrossega sobretot des de la caiguda del mur de Berlín. El cert és que el nivell de vida és molt desigual (Viñas. C, comunicació personal, 12 de maig de 2021).

-Sense les xarxes i internet, difícilment s'hauria aconseguit aplicar d'una manera tan exitosa les estratègies comunicatives esmentades anteriorment (Jérez. A, comunicació personal, 23 d'abril de 2021). Però, podem observar com l'ús de les xarxes per part de VOX i dels seus participants, és més intensa que la dels militants d'AfD. També cal destacar que aquest fet és més pel context cultural del país i en l'ús generalitzat de les xarxes que no pas per l'estructura del partit. Sorpren, pel fet que Alemanya, a més, té pràcticament el doble de població que Espanya (Macro, 2021). Per tant, també podem validar la hipòtesi número 4, sobretot perquè a Espanya s'utilitzen més les xarxes socials per part dels partits polítics, de manera que a VOX hi ha un major impacte dels mitjans i els fòrums.

-La provocació estratègica esdevé essencial per a les dues formacions. S'utilitzen unes formes de llenguatge políticament incorrecte i unes tècniques comunicatives semblants. Gràcies a això aconsegueixen cridar l'atenció de la població i que es parli d'ells, com en les declaracions exposades abans de Gouland i Abascal. També ens serveixen com a exemple els següents cartells, tal com expliquen Donne Delle & Gil (2021), ja que segueixen aquesta forma de comunicar tan atrevida, els quals segueixen una lògica de polarització afectiva, ubicant a una persona en el lloc de l'enemic només per tenir unes determinades característiques.

Cartell AfD: "els diners de les pensions per els immigrants il·legals"

Diferències

-La hipòtesi 2, també es pot comprovar, ja que els dos partits s'han radicalitzat. Però dins d'aquesta hipòtesi hi ha un matís molt important que diferencia les dues formacions, les quals han viscut canvis de president. En el cas de VOX, la direcció del partit ha sigut molt més estable, i en canvi, AfD, ha patit nombrosos canvis i girs ideològics, que fan que sigui més complex i peculiar el seu èxit i desenvolupament. AfD, s'ha anat radicalitzant sense cap mena de dubte, va néixer com un partit euroescèptic i de caràcter nacionalista i actualment és un partit obertament ultradretà i ultranacionalista (Jérez, 2021).

-El posicionament respecte a la UE és molt diferent entre partit i l'altre. Per AfD, esdevé un element clau per a la seva fundació, i de fet, la posició euroescèptica, és un dels punts principals del partit. En canvi VOX, fa una forta crítica a la UE, però no esdevé una de les bases ideològiques del partit, de moment. Així que podem confirmar la hipòtesi 5.

En conclusió, podem afirmar que poden comparar els mecanismes i les causes el creixement de les formacions polítiques si centrem l'anàlisi en el descontentament que generen els conflictes territorials i les tècniques comunicatives pròpies de la radicalització dels partits. Tot i això, les discussions són força diferents, i de forma directa, el conflicte Catalunya-Espanya ha tingut una major influència. Finalment també cal destacar que l'ús que fan de les xarxes tant els partits com els militants és molt diferent, ja que els simpatitzants de VOX són més actius. Tot i això, les estratègies comunicatives i el llenguatge provocador entre les dues formacions, és extremadament semblant, i l'hora extremadament important per al seu creixement i la seva radicalització ideològica.

7. Bibliografía

Antón Mellón, J., & Hernández-Carr, A. (2016). El crecimiento electoral de la derecha radical populista en Europa: parámetros ideológicos y motivaciones sociales. *Política y Sociedad*, 2016, vol. 1, num. 53, p. 17-28.

Bananenrepublik 1. (4 de juny de 2018)- Die Stellungnahme zur "Vogelschiss"-Rede von Dr. Alexander Gauland AfD. Recuperat a:
<https://www.youtube.com/watch?v=bBlVWz-JBwg>

Beatley, M. (2018). The shocking rape trial that galvanized Spain's feminists-and the far right. *The Guardian*, 23-04.

Berning, C. C. (2017). Alternative für Deutschland (AfD)—Germany's new radical right-wing populist party. *ifo DICE Report*, 15(4), 16-19.

Brubaker, R. (2017). Between nationalism and civilizationism: the European populist moment in comparative perspective. *Ethnic and Racial Studies*, 40(8), 1191-1226.

Casals i Meseguer, X. (12 de març de 2021). *Xerrada amb Xavier Casals i Meseguer*. Doctorat en Història i expert en l'extrema dreta. Recuperat a l'Annex.

Crespo, M. U. (2014). *El viejo fascismo y la nueva derecha radical*. Editorial Sylone.

Delle Donne, Franco & Gil, Raúl (19 de maig de 2021). Seminari Online. *¿Qué sabemos de la derecha radical?* Berlin, Alemanya. Recuperat a l'Annex.

Ferreira, C. (2019). Vox como representante de la derecha radical en España: un estudio sobre su ideología. *Revista Española de Ciencia Política*, 51, 73-98.

Gallego, F. (2006). *De Múnich a Auschwitz* (Vol. 159). Debolsillo.

Gould, R. (2019). Vox España and Alternative für Deutschland: Propagating the Crisis of National Identity. *Genealogy*, 3(4), 64.

Govern Federal Alemany (2021). *Obtingut a*
<https://www.bundeswahlleiter.de/en/bundestagswahlen/2017/ergebnisse/bund-99.html>

Gutiérrez-Rubí, A. (2015). *La política en tiempos de WhatsApp*. EL PAÍS Selección, 2015.

Hernández-Carr, A. (2011). La derecha radical populista en Europa: discurso, electorado y explicaciones. *Revista Española de Investigaciones Sociológicas (REIS)*, 136(1), 141-159

Instagram (2021). Disponible a: <https://instagram.com>

Jérez, A. (23 d'abril de 2021). *Entrevista a Andreu Jérez*. Coautor "Factor AfD". *El retorno de la ultraderecha a Alemania*. 23 abril de 2021. Recuperat a l'Annex.

Jérez, A., & Delle Donne, F. (2017). *Factor AfD: El retorno de la ultraderecha a Alemania*. Editorial Libros. com.

La Epidemia Ultra. Franco Delle Done. (8 de desembre de 2020) “*Cómo la derecha radical vuelve a tener un lugar. O de euroescéptico a ultraderechista*”. (Podcast) Episodi 5. Recuperat a <https://www.epidemiaultra.org/podcast> i a l'Annex.

La Vanguardia. (9 de setembre de 2020). “*Abascal señala al Gobierno como el peor de los últimos 80 años*”. Recuperat a: <https://www.youtube.com/watch?v=l74rJi8HVTk>

Macro, D. (2021). Expansión. *Obtingut a:* <https://datosmacro.expansion.com/paises/comparar/alemania/espana>

Martín Granados, I. (2017). Telegram, herramienta de comunicación política. Asociación de Comunicación Política (ACOP), 5 de maig. Disponible a: <https://compolitica.com/telegram-herramienta-de-comunicacion-politica>

Martos Moreno, J. (2018). Telegram como herramienta de comunicación de los partidos políticos en España.

Ministeri de l'Interior d'Espanya (2021). *Obtingut a* <http://www.infoelectoral.mir.es/>

Mudde, C. (2010). The populist radical right: A pathological normalcy. *West European Politics*, 33(6), 1167-1186.

Rubio-Pueyo, V. (2019). VOX: ¿Una nueva extrema derecha en España. *Nueva York: Fundación Rosa Luxemburg. esp final web. pdf.*

Urbán, M. (2019). La emergencia de Vox. *Las nuevas derechas radicales*. Viento Sur, (166).

Telegram Messenger (2021) . Disponible a: <https://telegram.org>

Twitter (2021). Disponible a: <https://twitter.com/>

Viñas. C (12 de maig de 2021). *Conversa per correu amb Carles Viñas*. Doctorat en història. Recuperat a l'Annex.

8-ANNEX

Xerrada amb Xavier Casals i Meseguer, Doctorat en Història i expert en l'extrema dreta. 12 de març de 2021.

El Senyor Casals Meseguer em va fer una xerrada personal el seu punt de vista respecte el TFG;

Si vull comparar VOX i AfD....

S'assamblen principalment en una cosa:

AfD era un partit creat per un professor universitari, va sortir fa aprop d'una dècada, i no era un partit d'extrema dreta. Va ser purgada per la direcció. era un partit aconvenic..

El partit està obert a tots els grups i famílies polítiques de l'extrema dreta. I ara hi ha un sector molt radical, pràcticament neonazi. Volen ilegalitzar el partit. ha tingut 2 direccions purgades, aquesta és la tercera. La primera va ser amb els intel·lectuals, el professor, i la segona va ser una dona. va pujar un antic membre de la CSU, que es dedicava a reubicar vietnamites durant la guerra del Viethnam, i era regidor.

I després l'Alex Eeild, economista neoliberal, aspirant a pública i notòria amb dos fills. s'ha convertit en un partit "atrapa-jo tot", "catch-up party", situat a la dreta de la Merkel. A partir d'ara, jo crec que ha baixat molt les seves expectatives, han anat baixant les seves expectatives de vot, perquè s'ha reposicionat tot el vot. per exemple, ara els verds estan a l'alça, els ecologistes, experimentant coalicions amb la democràcia cristiana, s'està redimensionant tot el mapa. afd no li van bé les coses a les enquestes.

El primer que faria és aconseguir aquest llibre, et situa en el moment de creixement del partit, té moltes coses. Està ben fet, està realment ben fet.

Sobre la comparació:

Pots comparar-ho, però és un tema complex, perquè són dues dretes ben diferents. Alternativa per Alemanya, és un partit aconvenic, que ha agafat sota un paraigües tot, que fins i tot va acabar...van detenir la plataforma perquina...és a dir...tens d'una banda islamofòbia, tens d'una banda neonazisme, tens un vot gay-friendly (pensa que el partit de la Marine Le Pen és la primer partit amb vot homosexual a França).

Alternativa per Alemanya ha fet això. Ara bé, les tradicions d'Alternativa per Alemanya no són les mateixes que les tradicions de la dreta espanyola. I a més, si mires Alternativa per Alemanya...

Com ho enfocaria jo?

Jo ho anava també a enfocar a nivell històric per el tema de les dictadures.

Jo t'explico, no apareix l'extrema dreta alemanya fins l'any 89 amb el republicana, el dia republicana. Aquí hauries de fer (ho vaig trobar a un llibre que es diu Ultratriota), explico la història de l'extrema dreta alemanya fins el 2003. Hi ha un llibre de Ferran Gallego, la segona part explica la post-guerra fins l'aparició republicana.

Aquest llibre te'l hauries de mirar. Explica això, i et donaré un parell de consignes més. Amb el meu llibre tens un text breu que t'explica la història de l'extrema dreta alemanya fins el 2003, i amb el del

Ferran Gallego, tens un text llarg. Què faria jo, crec que té un cert sentit. Quin problema hi ha? Quin problema tenen aquests partits?

Quan surt un partit euroscèptic, el problema que té és que té treu uns votants que el poden acabar desbordant. O , per creïxer, primer que fa? Primer la bandera d'Europa, *després el que se'n diu subinisme del benestar? (min 15:23) "a bueno, ja que paguem impostos que sigui per els d'aquí"*. És a dir, ho acabes fent com el Brèxit. Què és el Brèxit? Sortim d'Europa. Per què sortim d'Europa? Perquè Europa ens treu recursos, perquè Europa ens pren sobirania, i de sobte, perquè Europa ens fa tenir les fronteres obertes. Tens una sèrie de discursos que fan frontera i que poden portar a l'extrema dreta, diguem, però que no tenen perquè portar-t'hi. Aleshores, temes interessants; com els compararia jo?

1-Tenen un passat important, que té un pes rellevant.

2-Alternativa per Alemanya no és un partit d'extrema dreta des del principi. VOX tampoc ho és. Quan hi ha Vidal-Quadras no és un partit d'extrema dreta. Jo no sé si ho has treballat, però Vidal-Quadras, ell vol...ell va dir que si sortia Eurodiputat aniria amb el grup del popular europeu. És a dir, ell el que volia és representar un autèntic Partit Popular, ell no deia que volia anar amb els conservadors ni amb....ell volia dir que hi ha un PP que entre cometes "ha traït", i nosaltres representem el genuï Partit Popular. Aleshores, si tu mires la propaganda de VOX és una propaganda neoliberal, de privar? (16:53) l'administració, etcetera etcetera...però no té res a veure. I doncs, com era AFD? Era així?

3-Aleshores, el que jo també faria, a part de comparar discursos, jo crec que pots tenir un tema interessant, que li pot donar originalitat a tot el teu treball, que és veure com influeix l'impacte territorial. En quin sentit? A Alemanya tens la ruptura Est-Oest, i a Espanya tens el tema de Catalunya. Jo posaria el focus aquí, a mi és el que se'm acudeix.

Si tu vols comparar AfD i VOX, a la bruto la cosa és massa forçada. Ja hi va haver una dicatdura que va fer un genocidi, que va portar el país a la guerra, que va acabar dividida, etc...

Ara, si tu vols comparar 2 partits, allò,com afronten la gènesi, de com un partit A, acaba sent B, i com influeixen de diferent manera fractures territorials, això, des del meu punt de vista, té un sentit.

Si vull anar al bulto, són realidades diferents, et diria...mira, Eric, això...és complicat que funcioni, igual ho fas funcionar, però jo ara per ara no ho veig. Però si tu em portes 25 pàgines amb 30 notes, entrevistes i bibliografia alemanya, et diré...cara'm, escolta, això té...és a dir, no t'estic dient que no estigui bé, tu has de pensar que jo sé una mica de tot, però no sóc la wikipedia, per saber més cliqueu aquí. Vull dir,, no, sé el que sé i sóc conscient de les meves limitacions.

Per tant, que faria jo? Em cenyiria al carrer. Tindria dos coses que són interessants i comparables. Un és uns orígens similars, l'altre és una pulsio territorial important, com han actuat en els dos contextos. I llavors deixaria clar que estàs comparant dues realitats que no són iguals. Al anar per aquí probablement trobaràs altres coses. Tens un punt de vista interessant, estàs a Alemanya, tens l'alemany, i tens conseguts alemanys i tinc una família alemanya. Jo no ho tinc i tinc diferents incendis (fot xapa...suda)

Si acabes el treball envia'm una còpia, sense cap compromís, per pura curiositat. No t'has de sentir obligat. Jo demanaria que algú m'orientés amb bibliografia alemanya més important. I jo et suggeriria una mica de treball de camp, a més ets sociòleg, no? Faria treball de camp amb dirigents i quadres mitjans. Perquè tindràs una percepció del partit. Si agafes manifestants o seguidors serà molt difícil comparar. Jo ja no sé quin perfil tenen els votants de l'AFD.

Entrevista a Andreu Jérez-coautor de “Factor AfD”-El retorno de la ultraderecha a Alemania

1- En el teu llibre “Factor AfD”, comentes que la divisió i les diverses desigualtats entre el territori occidental i oriental a Alemanya encara es mantenen. Quins efectes té això? Ha aprofitat AfD aquesta situació per fer campanya?

30 anys després de la reunificació oficial de les dues Alemanyas, i tot els avanços aconseguits sobretot en millora de qualitat de vida i d'infraestructures a la part oriental, les diferències segueixen sent una realitat: els sous i les pensions són més baixos a Alemanya oriental que a l'occidental, on hi ha més empreses i més capital. I més enllà de les dimensions purament materials, hi una qüestió que continua lluny de solucionar-s'hi: la manca d'una identitat nacional comuna i compartida per les dues Alemanyas. Als territoris de l'antiga RDA continua existint la sensació de ser ciutadania de segona classe entre importants capes de la població, i no només de les generacions més grans, sinó també entre els més joves. La ultradreta d'AFD ha sabut capitalitzar aquest desencís i actualment obté resultats de dos dígitos en tots els estats federats orientals. AfD s'ha convertit, d'aquesta forma, en un Volkspartei a Alemanya oriental.

2- Alternative für Deutschland ha tingut diverses cúpules i direccions dins del partit, i ha viscut diversos canvis ideològics. Tal i com expliques a “Factor AfD”, el partit no és el mateix que quan va sorgir al 2013. Que hi destaqués d'aquesta evolució?

El partit s'ha radicalitzat sense cap mena de dubte: va néixer com un partit euroescèptic i de caire nacionalista i actualment és un partit obertament ultradretà, ultranacionalista i que conrea el discurs de l'odi contra minories a Alemanya, especialment contra la població àrab/musulmana i també dels Balcans. La fracció més radical d'AFD, encapçalada pel Björn Höcke – líder del partit a Turingia – és a més propera a moviments neonazis i fa servir un dialèctica antisemita i trencadora amb el consens de no revisionisme dels crims nacionalsocialistes sobre el que es va fundar la República Federal el 1949. Encara queda una part del partit, minoritària, que intenta presentar-se como “conservadora, liberal i nacional”, però es pura façana: qui avui encara continua formant part d'AFD, accepta compartir partit amb sectors molt radicalitzats que són els que realment controlen el partit, com s'ha demostrat repetidament als seus últims congressos.

3- Quines similituds principals trobes que hi ha entre l'AFD i VOX en relació a la seva ideologia política? (Posicionament Islam, UE, valors tradicionals, polítiques econòmiques i socials....)

Diria que són partits que comparteixen l'ultranacionalisme i cert euroescpticisme, i també l'estratègia de trencar tabús sobre els respectius feixismes d'Espanya i Alemanya; és a dir, sobre el franquisme i sobre el nacionalsocialisme. El discurs de l'odi contra determinats minories i grups de població també es un element compartit pels dos partits, com s'ha demostrar amb la campanya de VOX a Madrid contra els menors immigrants no acompanyats (“menas”). El tradicionalisme i la defensa de la concepció clàssica de la família – pare, mare i fills –, la lluita contra la “ideologia de gènere” i una proposta econòmica neoliberal – tot i que a AfD l'ala més radical de Höcke pretén vendre un discurs social-xovinista – també son elements compartits per les dues formacions.

4-A “Factor AfD”, exposes que el partit utilitza estratègies de comunicació a partir de tècniques de frame i utilitzant un llenguatge provocatiu, exposant-se com l'únic partit que s'atreveix a ser “políticament incorrecte” (per exemple, tema refugiats/xenofòbia racisme, no els volen).

Sí, al llibre parlem de l'anomenada "provocació estratègica": es a dir, del trencament planificat i gens espontani – tot i que ho puga parèixer – de consensos en l'espai públic del que s'ha considerat públicament com políticament correcte durant les últimes dècades a Espanya i Alemanya. Alexander Gauland, considerat un dels pares polítics d'AfD, va dir, per exemple, en un acte públic que els 12 anys de dictadura nazi només van ser "una cagada d'ocell en els més de mil anys de reeixida història alemanya". En aquesta mateixa línia, Santiago Abascal va dir que l'actual govern de PSOE i Podemos és el "pitjor dels últims 70 de Espanya", el que inclou els 40 anys de franquisme. En els dos casos, els partits intenten ampliar el considerat políticament correcte sobre el nazisme i el franquisme en certs espais parlamentaris i mediàtics .

5- Quin paper comunicatiu hi tenen les xarxes socials dins de la militància AfD? I dins del partit, pel que fa al màrqueting polític?

Fonamental. Els dos partits són nadius digitals; és a dir, van néixer (els dos van ser fundats l'any 2013) quan les xarxes socials ja formaven part de la comunicació política i social. Sense les xarxes i internet, difícilment haurien aconseguit aplicar de manera tan exitosa totes les estratègies comunicatives esmentades anteriorment.

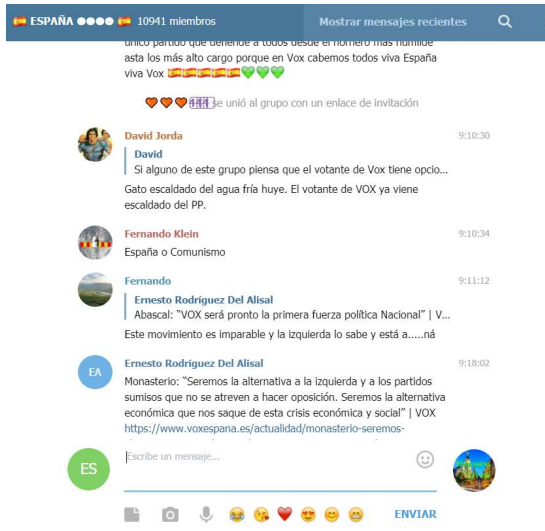
Contacte amb Carles Viñas

-Quina rellevància ha tingut i té la divisió territorial entre les parts Oriental i la Occidental?

Bàsicament la divisió d'Alemanya en dos estats després de la Segona Guerra Mundial va marcar l'evolució d'ambdós territoris d'aleshores ençà. Sobretot quan més es va notar el desequilibri existent va ser després de la caiguda del mur i arran del procés de reunificació, en que els antic territoris que conformaren la RDA van anar a remolc del ritme que va marcar Berlín. En els anys posteriors, fins i tot, alguns alemanys de l'est els va semblar que eren ciutadans de segona respecte els seus compatriotes "rics" occidentals. Aquests greuges per exemple van donar embranzida també al neonazisme, molt més implantat a l'est del país. Van ser anys en que els neonazis de l'Alemanya oriental van protagonitzar diverses ràtzies i pogroms contra immigrants, als que acusaven de tots els seus mals. El cert és que el nivell de vida va ser desigual i amb la unificació monetària també van sortir perdent.

TELEGRAM

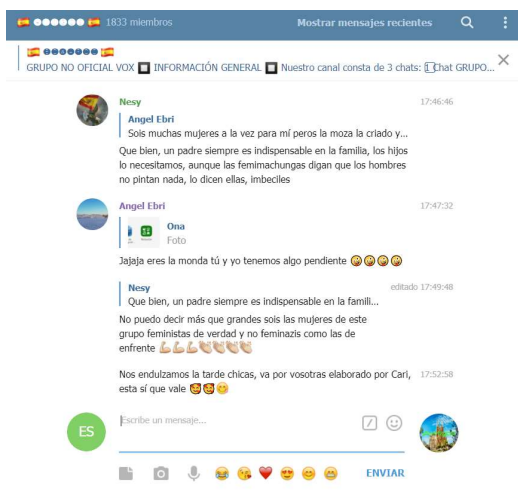
Imatge 1-VOX

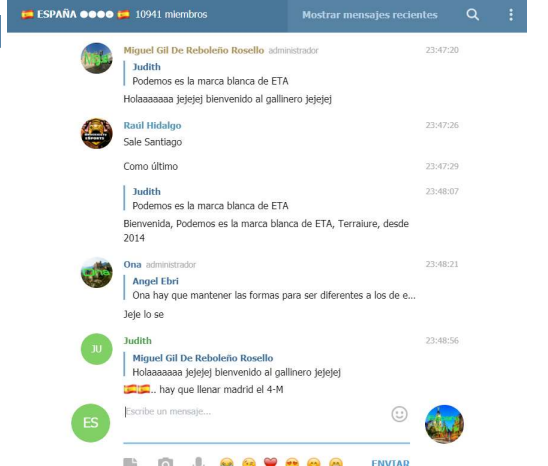
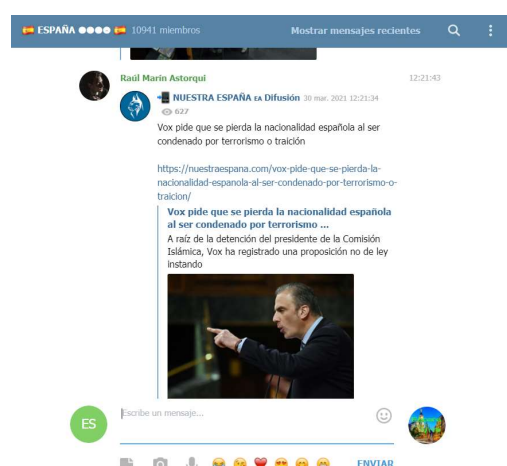
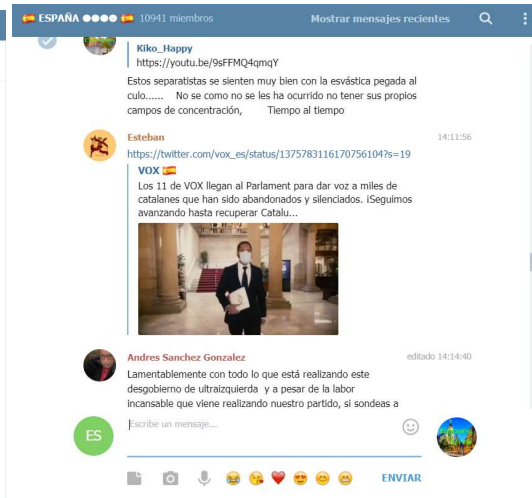
Imatge 2-VOX

Imatge 3-VOX

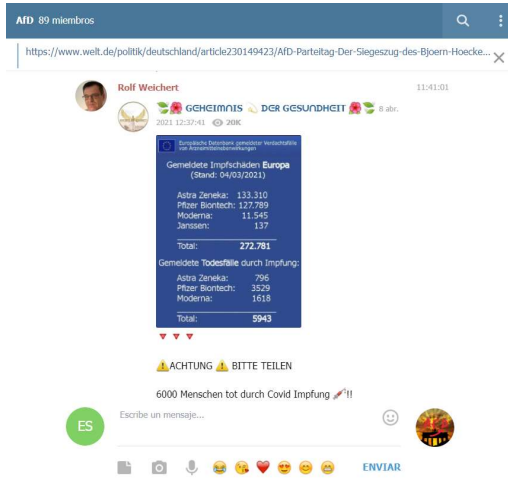

Imatge 4-VOX

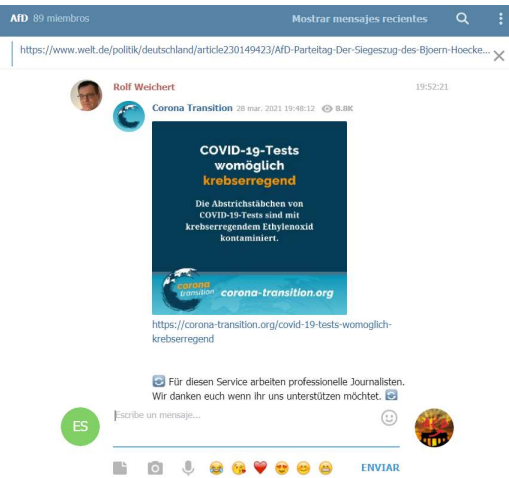

Imatge 5

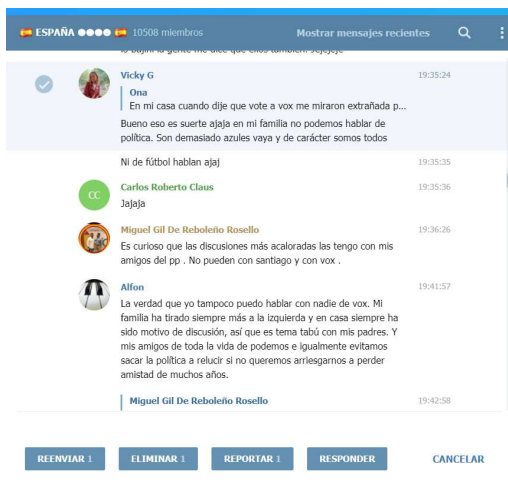
Imatge 6

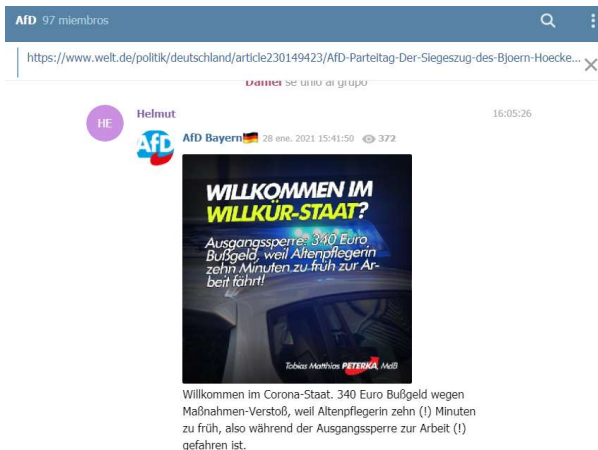
Imatge 7-AfD

Imatge 8-AfD

Imatge 9-VOX

Imatge 10-AfD

Seminario sobre derecha radical. ¿ Què sabem de la derecha radical? -Franco Delle Done-Raúl Gil

Idees clau per entendre la dreta radical; comparteix presentació:

El perill de l'ascens és un problema, però encara més ho és la seva normalització. Posen en risc els valors democràtics que tots accepten i que ens garanteixen drets i garanties.
Quin és el perill per a la democràcia? La ideologia de la dreta radical.

Més del 90% dels crims d'odi contra el judaisme provenen de sectors de l'extrema dreta. Aquesta ideologia és la contagiosa, i és el que posa en risc la nostra democràcia, i per això és important entendre-la.

Què s'ha fet per afrontar-ho? Els escenaris i les eines van canviant.

Mudde. Dreta radical-extrema dreta-

Autoritarisme: ultraconservadorisme, seguretat i disciplina.

Hi han conceptes que s'utilitzen com a sinònims i no ho són. Diferència que tenen enfront la posició contra la democràcia. Mudde fa aquesta divisió. La ED fa referència a moviments que volen acabar amb la democràcia i acabar amb el sistema. En canvi, la dreta radical no té com a objectiu eliminar la democràcia, sinó que participa en aquesta i obté llocs en les institucions. A partir d'aquí la dreta radical erosiona vàries drets de la democràcia. La ED vol treure la democràcia i la dreta radical l'erosiona des de dins. Són dos problemes diferents. Dreta radical;

AFD

autoritarisme com a visió del món. L'autoritat és un element inqüestionable, allà s'hi agrega una visió conservadora. Tots tenim un lloc que no pot ser canviat (ex: una dona es dedica a les tasques domèstiques, la família tradicional....). Planteja els problemes socials en funció a la seguretat i la disciplina, i no segons desigualtats.

-Nativisme: defineix a la societat com a una organització homogènia. Tots els individus són més o menys iguals. Ex: no s'accepten orientacions fora de la heterosexualitat. Societat homogènia, ultranacionalisme, anti-inmigració, etnopluralisme.

Definir al món com un lloc en el que hi han diferents cultures homogènies. Tenen un hàbitat i d'aquesta harmonia el sistema es manté. Quan alguna d'aquestes cultures va a un altre, arriba el problema. Anti-pluralisme. Eliminar, matar i contaminar a les cultures. És una forma de racisme encobert, diferent al racisme biològic del nazisme. molt semblant al cartell de l'àvia a Madrid.

Populisme: S'ha d'atacar a la elit que fa que no es compleix la voluntat del poble. Eliminar l'adversari polític. El poble pur lluita contra una elit corrupte. Va en contra de la voluntat general.

Reproducció de frames: per part de partits mainstream, domini de l'agenda...

MENA: el concepte deshumanitza. Exemple de la regió de Baviera, té la Unió Social Cristiana, Fer campanya amb la famosa guerra de religions.

El problema no és tant el resultat, sinó com les idees estan sostingudes.

Polarització afectiva: ubica a una persona en el lloc d'enemic només pel fet de tenir determinades característiques, i activa d'una manera molt efectiva els discursos de la dreta radical. Exemple: defendi la familia tradizionale.

Dius que no tens res en contra, però distorcionen la meva realitat.

Metamorfosis: de la centredreta a la dreta radical. Cas Hungria.

Hungria, Orbán. Com un partit de centre es pot convertir en una dreta radical.

ACCIONS A FER CONTRA LA DRETA RADICAL

Fins ara cordó sanitari. Possibilitat de fer fora de la discussió a tot el partit, tot i que estigui dins del Congrés.

Impossible actualment, perquè els mitjans haurien d'estar dins del cordó, i a més amb les xarxes es pot arribar a tothom actualment. Molts cops són els propis diaris els que prohibeixen aquest cordó sanitari.

Quan un discuteix amb ells un entra a debatre a les seves temàtiques. Són especialistes en islamisme, immigració i terrorisme.

Schulz i Merkel van fer un debat d'una hora i 30, 55 minuts dels quals parlaven de la dreta radical.

Acceptar aquestes idees per guanyar vots. Inegrar cap a la dreta. Afluir una mica per a poder treure-li l'objecte de la seva existència.

S'inclou el partit com a un altre qualsevol. Estar dins del sistema per a poder erosionar-lo de dins.

Educació-Purga?

Preguntes:

No hi ha traspàs de vots entre die Grüne i AfD. Molt interessant. $\frac{1}{3}$ vots de di Grüne ve d'abstencionistes i l'alyre $\frac{1}{3}$ de la CDU. Mig milió de vots dels partits de l'esquerra, i això si que sorprén. Cosmopolites vs extrema dreta. Europa vs euroescèptic. Visió oberta vs antimulticulturalista. Liberals vs extrema dreta.

La diferenciació entre dreta radical i extrema dreta no és un perill? És important, però per saber que són dos problemes diferents, dos solucions. No és el mateix un partit neonazi a un partit de dreta radical que molts cops fan el seu discurs al Bundestag. Per què? Per a combatir aquests dos partits en les regles de la democràcia liberal seria utilitzar les normes democràtiques d'una forma contradictòria. S'ha de confrontar de manera intel·ligent in educar a la població de forma física.